

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22.04.2002, sp. zn. 5 To 70/2002, ECLI:CZ:VSOL:2002:5.TO.70.2002.1

Číslo: 37/2003

Právní věta:

Orgán činný v trestní řízení je povinen zahájit trestní stíhání pro určitý skutek tak, aby jeho popis a právní kvalifikace odpovídala okolnostem činu zjištěným šetřením orgánů Policie České republiky před zahájením trestního stíhání.

Není-li respektována uvedená povinnost a trestní stíhání je zahájeno pro trestný čin, u něhož zákon nepředpokládá nutnou obhajobu, ač šlo o trestný čin nutnou obhajobu zakládající, přičemž obviněný si obhájce nezvolil, jde o vadu přípravného řízení, která je důvodem pro vrácení věci státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř.

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 22.04.2002

Spisová značka: 5 To 70/2002

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vrácení věci státnímu zástupci k došetření, Zahájení trestního stíhání

Předpisy: 141/1961 Sb. § 160 odst. 1
§ 188 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci zamítl stížnost státního zástupce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 3. 2002 sp. zn. 1 T 10/2001.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 13. 3. 2002 sp. zn. 1 T 10/2001 byla trestní věc obviněného O. K. stíhaného pro trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 4 tr. zák. vrácena státnímu zástupci k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř.

Proti tomuto usnesení podal státní zástupce stížnost a namítal nesprávnost uvedeného rozhodnutí, neboť má za to, že přípravné řízení v dané trestní věci bylo provedeno v souladu se zákonem a nelze se ztotožnit s námitkami soudu prvního stupně v něm uvedenými, především pokud jde o posouzení

správnosti sděleného obvinění ve věci podle § 255 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. Podle stěžovatele postupoval vyšetřovatel v tomto bodě zcela správně, a to za podmínek ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák., pokud trestnost činu obviněného posoudil podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pokud soud prvního stupně má za to, že jednání obviněného mělo být v době sdělení obvinění posuzováno přísněji (§ 255 odst. 3 tr. zák.), nelze se s tímto ztotožnit, neboť v době, kdy měl být trestný čin spáchán, takové ustanovení zákon neobsahoval. Nebyl tedy v té době ani důvod nutné obhajoby ve věci, a pokud byly některé důkazy opatřeny bez přítomnosti obhájce, nelze mít tuto skutečnost za pochybení a tyto důkazy je třeba považovat za procesní. Stěžovatel pak dále namítal i pochybení soudu prvního stupně, pokud ten konstatuje, že nebylo postupováno v souladu se zákonem i ve smyslu § 166 odst. 1 tr. ř. (úkony po skončení vyšetřování), neboť z vyjádření samotného obhájce obviněného vyplývá, že obviněný o úkonu věděl a prostřednictvím obhájce omluvil svoji nepřítomnost u tohoto úkonu. Podle názoru stěžovatele tedy nebyly dány podmínky pro postup podle § 188 odst. 1 písm. e) tr. ř. a ten také navrhl zrušení napadeného usnesení v celém rozsahu a uložení soudu prvního stupně, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Věc byla předložena Vrchnímu soudu v Olomouci jako soudu stížnostnímu ve smyslu § 146 odst. 2 písm. c) tr. ř. Z obsahu spisového materiálu bylo zjištěno, že stížnost v dané věci zákon připouští (§ 188 odst. 3 tr. ř.), samotný opravný prostředek byl podán oprávněnou osobou ve smyslu § 142 odst. 1 tr. ř. a v zákonné lhůtě podle § 143 odst. 1 tr. ř. Nebyly tedy dány podmínky pro případné rozhodnutí podle § 148 odst. 1 písm. a), b) tr. ř. a za tohoto stavu Vrchní soud v Olomouci podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal správnost výroku napadeného usnesení i řízení předcházejícího a dospěl k následujícím závěrům:

Po formální stránce, pokud jde o názor stěžovatele ve smyslu § 255 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. a § 16 odst. 1 tr. zák., se lze se stížností státního zástupce ztotožnit. Skutečně za situace, kterou státní zástupce naznačuje v podané stížnosti, je nutno považovat postup vyšetřovatele, kdy sděluje obvinění pro trestnou činnost spáchanou v konkrétní době, za správný. To se však týká pouze stavu, kdy by bylo možné trestnou činnost obviněného skutečně posuzovat ve smyslu ustanovení § 255 tr. zák. Jak vyplývá ze samotného znění sdělení obvinění, je O. K. kladeno za vinu, že se zavázal uskladnit kukuřici poškozeného ve svém síle, tuto však rozprodal a způsobil tak poškozenému škodu převyšující 2 000 000 Kč. Již z popisu skutku, kterého se měl obviněný dopustit, je zřejmé, že nemohlo jít o posuzování tohoto jednání ve smyslu § 255 tr. zák., ale již od počátku šetření celé věci je zřejmé a nasvědčují lomu i zjištěné skutečnosti, že jednání obviněného mělo být posuzováno podle § 248 tr. zák. (v té době podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák.). Toto je zřejmé jak ze zprávy o prošetření celé věci, tak koneckonců i ze závěrů státního zástupce. V dané věci je tedy nepochybné, že již od počátku zde byly důvody nutné obhajoby ve smyslu § 36 odst. 3 tr. ř. (na této skutečnosti nic nemění ani případné jiné právní posouzení věci ve smyslu zákona č. 265/2001 Sb.) a obviněnému tedy měla být dána možnost obhájce si zvolit, pokud by tak v přiměřené lhůtě neučinil, měl mu být obhájce ustanoven. Všechny úkony trestního řízení, které následovaly po sdělení obvinění ve věci, pak měly být činěny i za účasti obhájce, neboť opačným postupem došlo k výraznému zásahu do obhajovacích práv obviněného. Je zřejmé, že za situace, kdy ze zjištěných skutečností jasně vyplývá, že je zde dáno důvodné podezření z konkrétní trestné činnosti (§ 248 odst. 1, 4 tr. zák.), a přesto je sdělováno obvinění pro jinou, méně závažnou trestnou činnost a obviněný je tak v situaci, kdy nemusí mít obhájce, dochází k určitému obcházení zákona a tím ke zkrácení obhajovacích práv obviněného. Za tohoto stavu věci je tedy třeba se ztotožnit se závěrem soudu prvního stupně o procesní vadě, již jsou zatíženy důkazy získané v době, kdy obviněný neměl obhájce, ač jej měl mít, a tyto důkazy je tedy nutné zopakovat procesním způsobem již v přípravném trestním řízení. Stížnostní soud se pak ztotožňuje i s námitkou soudu prvního stupně, pokud jde o postup ve smyslu § 166 odst. 1 tr. ř. Obhájce obviněného sice uvedl, že jeho klient byl o úkonu uvědoměn, a z účasti na úkonu jej omluvil, je však třeba mít za to, že z obsahu spisového materiálu není zřejmé, zda na možnost prostudovat spisy a učinit návrhy na doplnění vyšetřování byl obviněný upozorněn v zákonem stanovené lhůtě a

zda by sám osobně případně souhlasil se zkrácením uvedené lhůty. Prohlášení obhájce zde nemůže nahradit vlastní vyjádření obviněného k otázce, která se týká jeho osobních práv či oprávnění vyplývajících ze zákona k zajištění jeho obhajoby.

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že stížnostní soud považuje napadené rozhodnutí za zákonné a správné, stížnost státního zástupce za nedůvodnou, a proto o ní rozhodl, jak je uvedeno shora. Státní zástupce pak při svém dalším postupu ve věci bude vázán názorem soudu, přičemž by se měl zabývat ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. i případným posouzením věci ve shodě se zákonem č. 265/2001 Sb., především pokud jde ustanovení § 89 odst. 11 tohoto zákona.